

PAPER DETAILS

TITLE: BEDEN EGITIMI ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UMUTSUZLUK VE YASAM
DOYUMLARININ BAZI DEĞİSKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

AUTHORS: Selçuk GENÇAY

PAGES: 380-388

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/70098>

BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENİ ADAYLARININ UMUTSUZLUK VE YAŞAM DOYUMLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF HOPELESSNESS AND LIFE SATISFACTION LEVEL OF PHYSICAL EDUCATOR CANDIDATES ACCORDING TO THE SOME VARIABLES

Yrd. Doç. Dr. Selçuk GENÇAY

K.S.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Kahramanmaraş

sgencay@ksu.edu.tr

Özet

Bu çalışmada Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının umutsuzluk ve yaşam doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, yaşları 22.19 ± 1.94 olan 135 üniversite öğrencisine “Beck Umutsuzluk Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçeği” uygulanmıştır. Bağımsız örnekler *t*-testi sonuçlarına göre, kız ve erkek öğrencilerin umutsuzluk düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunamamıştır ($p > 0.05$). Bunun yanında kız öğrencilerin yaşam doyumları daha yüksek bulunmuştur. Sınıf değişkenine göre ise, sınıflar arasında umutsuzluk düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı ($p < 0.05$) farklılık bulunmuştur. Aynı zamanda, araştırmada Beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin umutsuzluk düzeylerinin başlangıçta düşük olduğu ancak, okuldaki sınıf düzeyleri arttıkça umutsuzluk düzeylerinin arttığı bulunmuştur. Ayrıca, mesleki gelecek beklentisi ve yaşam doyumunun, umutsuzluk üzerinde etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beden eğitimi, umutsuzluk, yaşam doyumu, öğretmenlik mesleği

Abstract

The purpose of this study was to determine hopelessness and life satisfactions level of Physical education and sport teacher candidates with regard to their various variables. In this aim “Beck Hopelessness Scale and Life Satisfaction Scale” applied to 135 students that their mean ages of 22.19 ± 1.94 years old. Independent *t* - test results showed that there was no a significant ($p > 0.05$) difference in hopelessness levels of female students compared to males. Compared to levels of female students compared to males with their life satisfaction levels, there was a significant ($p < 0.05$) difference in female life satisfaction levels.

Results of the present study also showed that the freshmans have hopelessness levels were low but results also showed while they were in upper grades that their hopelessness levels increased. Furthermore, occupational future expectation and life satisfaction affects their hopelessness levels.

Key Words: Physical education, hopelessness, life satisfaction, teaching profession

1. GİRİŞ

Umut ve umutsuzluk, bireyin geleceğe yönelik beklentilerinin gerçekleşme imkânını ifade eder (Şahin, 2002) Umut, bireyde ummaktan doğan güven duygusudur (T.D.K, 1983). Miller (1985) umut kavramını duygu, beklenti ve istek olarak ele almakta ve umudun insan yaşamının içgüdüsel bir ögesi olduğunu, bireylerin potansiyellerini göstermelerini kolaylaştırdığını belirtmektedir. Umutsuzluk

ise; gelecekte olumlu sonuçların ortaya çıkmasından ziyade olumsuz durumların olacağı yönündeki beklentileri içeren bir durum (Abramson ve ark., 1989) olarak değerlendirilmektedir.

Hem umut hem de umutsuzluk, bireyin gelecekteki gerçek amaçlarına ulaşma olanaklarının olası yansımalarıdır. Umut ve umutsuzluk karşıt beklentileri simgeler. Umutta amaca ulaşmak için uygulamaya konan planların başarılacağı öngörüsü varken, umutsuzlukta başarısızlık yargısı vardır (Dilbaz ve Seber, 1993).

Umutsuzluk eğiliminde olan kişi, gelecek için belirli bir bilişsel sete sahiptir ve bu bilişsel set geleceğin hiçbir iyi olasılığı içermediğini tekrarlar. Kişi geleceği hakkında düşünmeye zorlandığında bu bilişsel set uyarılır ve kişi hoşlanmadığı deneyimlerinin tepkisi içindeyken umutsuz durumun duygusal ve motivasyonel bozuklukları da buna eşlik eder (Greene, 1989).

Öğrencilerde eğitim performansını etkilediği düşünülen umutsuzluk kavramı gibi öne çıkan bir diğer kavram da yaşam doyumdur. Yaşam doyumu genel olarak kişinin bütün yaşamını ve bu yaşamın tüm boyutlarını içerdiği gibi mutluluk, moral gibi değişik açılardan iyi olma halini de ifade eder (Vara, 1999). Aynı zamanda yaşam doyumu bireyin hayata karşı genel tutumunu (Özdevecioğlu, 2003) ve genel olarak kişinin kendi yaşamından duyduğu memnuniyeti ifade etmektedir (Telman ve Ünsal, 2004).

Araştırmanın kapsamındaki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunun, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrenciler özel yetenek sınavında başarı göstererek öğrenciliğe kabul edilmekte olup, 8 yarıyıllık bir eğitim sonrası KPSS (Kamu Personeli Seçme Sınavı) den aldıkları yeterli puan neticesinde de devlete ait okullarda beden eğitimi öğretmeni olarak görev yapmaya hak kazanmaktadırlar. Son yıllarda beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyonlarının azaldığı, geleceğe yönelik olumlu beklentilerinde azalma gibi bir takım olumsuz psikolojik belirtiler gözlenmektedir. Bu nedenle, öğrencilerin eğitsel bakımdan isteksiz davranmalarında etkisi olduğu düşünülen umutsuzluk ve yaşam doyumlarının ne düzeyde etki ettiğinin belirlenmesi önem arz etmektedir.

Bu araştırmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin gerek mesleklerine gerekse de yaşama dair umutsuzluk durumları ve yaşam doyum düzeyleri çeşitli değişkenler açısından belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçtan hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıflarına (1. ve 4. sınıf) göre umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tamamı düşünüldüğünde, mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri ile umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2006–2007 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören; 66'sı kız, 78'i erkek olmak üzere toplam 144 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin tamamına ulaşma olanağı olduğundan ayrıca bir örneklem grubu seçilmemiş ve çalışmaya katılmayı kabul eden yaşları ortalama 22.19 ± 1.94 olan ve 63'ü kız, 72'si erkek, 135 öğrenci örneklem olarak alınmıştır.

Araştırma Modeli

Araştırma, tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elamanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2003:79).

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, BESYO Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin umutsuzluk ve yaşam doyumlarının belirlenmesi üzerinde durulmuştur. Veri toplama aracı olarak, “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ile “Yaşam Doyum Ölçeği” kullanılmıştır.

Ölçekler öğrencilere üniversitenin dersliklerinde uygulanmış, öğrencilerden araştırmaya gönüllü olarak katılmaları istenmiş, 144 öğrenciden 135'i araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada ölçekler uygulamadan önce öğrencilere ifadelerle ilgili alanların doldurulması hakkında araştırmacı tarafından açıklayıcı bilgi verilmiştir. İfadelerin yanıtlanması toplam 15 dakika süre almıştır.

Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ), Beck ve ark. (1974) tarafından geliştirilen, bireyin geleceğe yönelik karamsarlık düzeyini belirlemeyi amaçlayan bir ölçektir. Beck Umutsuzluk Ölçeği, 20 maddeden oluşan geleceğe yönelik duygu ve düşünceleri belirten ifadelerden oluşmaktadır.

BUÖ'nin yanıtlanmasında; bireyden kendisine uygun gelen ifadeler için “doğru”, kendisine uygun olmayan ifadeler için “yanlış” şıkkının işaretlenmesi istenmektedir. Bu ifadelerden 11 doğru, 9 yanlış yanıt anahtarı vardır. Bunlardan 2, 4, 7, 9, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 20. sorulara verilen yanıt *evet* ise 1 puan; 1, 2, 5, 6, 8, 10, 13, 15 ve 19. sorulara verilen cevaplar *hayır* ise 1 puan verilmektedir. Bunların aksi verilen cevaplarda ise “0” puan verilmektedir. Ölçeği oluşturan ifadeler üç alt boyutta incelenmektedir. Ölçekte *gelecekle ilgili duygular*; 1, 6, 13, 15, 19 maddelerden, *motivasyon kaybı* ile ilgili maddeler; 2, 3, 9, 11, 12, 16, 17, 20 ve *gelecekle ilgili beklentiler* ise 4, 7, 8, 14 ve 18 maddelerden oluşmaktadır. Elde edilen toplam puan “umutsuzluk” puanını oluşturmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 0-20 arasında değişmektedir. Alınan puanın yüksek olması bireydeki

umutsuzluğun yüksek olduğunu göstermektedir. Beck ve Steer (1988) denekleri yanıtlarına göre dört grup içinde sınıflandırmış ve; 0 ile 3 arası umutsuzluğun tamamen olmadığını, 4 ile 8 arası hafif umutsuzluk olduğunu, 9 ile 14 arası orta seviyede umutsuzluk olduğunu, 15 ile 20 arası ileri derecede umutsuzluk olduğunu bildirmişlerdir. “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ile ilgili güvenilirlik ve geçerlik çalışması Seber (1993) tarafından yine geçerlilik çalışması Durak ve Palabıyıkoglu (1994) tarafından yapılmıştır.

“Yaşam Doyum Ölçeği” yaşam doyumunu tespit etmek amacıyla Diener ve ark.(1985) tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçek *“yaşamum birçok yönüyle ideallerime yakın, yaşam koşullarım çok iyi, yaşamımdan hoşnudum, şu ana kadar istediğim şeyleri elde edebildim ve yeniden dünyaya gelseydim yaşamımdan hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmezdim”* ifadelerini içeren 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanın düşük olması yaşam doyumunun düşük olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. Öğrenciler 5 maddeyi “tamamen katılıyorum” ile “kesinlikle katılmıyorum” arasında 5 basamaklı likert tipi derecelendirme ile değerlendirmişlerdir. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması Köker (1991) tarafından yapılmıştır.

Araştırmada kullanılan Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,75 ve Yaşam Doyum Ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,70 olarak hesaplanmıştır. Nunnaly (1978) tarafından bildirilen Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ölçüt olarak en düşük 0.70 alındığında ölçek güvenilirliğinin yeterli olduğu kabul edilmiştir.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler, SPSS 15.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin aritmetik ortalamaları frekans dağılımları belirlendikten sonra öğrencilerin cinsiyetleri, sınıf düzeyleri bağımsız değişkenler olarak; umutsuzluk ve yaşam doyum düzeyleri ise bağımlı değişkenler olarak atanmış, bu değişkenler arasındaki farklılık Bağımsız örneklem *t*-testi ile incelenmiştir. Öğrencilerin mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri ile yaşam doyum ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişkiyi test etmek amacıyla Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda $p < 0.05$ düzeyinde anlamlılıkları yorumlanmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan 135 öğrencinin yaşları 22.19 ± 1.94 yıl olarak belirlenirken, %53.3 si erkek %46.7 si kız öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre Bağımsız örneklem *t*-testi sonuçları, *Yaşam Doyum Ölçeği* ve *Beck Umutsuzluk Ölçeği*’ne verdikleri yanıtların aritmetik ortalamaları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Yaşam Doyumu ve Umutsuzluk Düzeylerindeki Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Aritmetik ortalama	Standart sapma	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>p</i>
Yaşam doyumu	<i>Kız</i>	63	3.41	0.53	1.993	133	0.048*
	<i>Erkek</i>	72	3.21	0.62			
	<i>Toplam</i>	135	3.3	0.59			
Motivasyon kaybı	<i>Kız</i>	63	2.6	1.19	-2.166	133	0.032*
	<i>Erkek</i>	72	3.05	1.22			
	<i>Toplam</i>	135	2.84	1.22			
Gelecekle ilgili duygular	<i>Kız</i>	63	0.65	1.09	-1.144	133	0.255
	<i>Erkek</i>	72	0.88	1.29			
	<i>Toplam</i>	135	0.77	1.2			
Gelecekle ilgili beklentiler	<i>Kız</i>	63	1.17	1.26	-1.491	133	0.138
	<i>Erkek</i>	72	1.48	1.16			
	<i>Toplam</i>	135	1.34	1.21			
Umutsuzluk puanı	<i>Kız</i>	63	4.84	3.29	-1.911	133	0.058
	<i>Erkek</i>	72	5.87	2.99			
	<i>Toplam</i>	135	5.39	3.16			

* $p<0.05$

Öğrencilerin cinsiyetleri ile *yaşam doyumu* düzeyleri arasındaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre, kızların *yaşam doyumu* düzeyleri ($\bar{X}=3.41\pm0.53$) erkeklerinkinden daha yüksektir ($\bar{X}=3.21\pm0.62$). Bunun yanı sıra, öğrencilerin cinsiyetlerine göre *umutsuzluk ölçeğinin* alt boyutlarından *motivasyon kaybı* alt boyutundaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı ($p<0.05$) bulunurken, ölçeğin diğer alt boyutlarında ve *umutsuzluk* düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıflarına Göre (1–4) Yaşam Doyumu ve Umutsuzluk Düzeylerindeki Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

	Sınıf	N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	<i>t</i>	<i>df</i>	<i>P</i>
Umutsuzluk puanı	<i>1</i>	39	4.23	2.32	-2.77	73	0.007*
	<i>4</i>	36	6.25	3.84			
	<i>Toplam</i>	75	5.2	3.28			
Yaşam doyumu	<i>1</i>	39	3.4	0.5	1.436	73	0.155
	<i>4</i>	36	3.2	0.68			
	<i>Toplam</i>	75	3.3	0,6			

* $p<0.05$

Öğrencilerin sınıf düzeyleri ve *yaşam doyumu* düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p>0.05$). Ancak 4. sınıflar ile ($\bar{X} = 6.25 \pm 3.84$) 1. sınıfların *umutsuzluk düzeylerindeki* ($\bar{X} = 4.23 \pm 2.32$) farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($p < 0.05$; Tablo 2).

Tablo 3. Öğrencilerin Mesleki Gelecekleri Hakkındaki Görüşleri ile Yaşam Doyumu ve Umutsuzluk Düzeylerinin Pearson Korelasyon (r) Analizi Sonuçları

	1	2
1. Öğrencilerin mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri	-	
2. Yaşam Doyumu	0.191*	-
3. Umutsuzluk Puanı	-0.313*	-0.362*

*Korelasyon katsayısı $p < 0.05$ düzeyinde (iki yönlü) anlamlı bulunmuştur.

Tablo 3’de öğrencilerin mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri ile *yaşam doyumu* ve *umutsuzluk* düzeylerinin Pearson korelasyon analizi sonuçları görülmektedir. Buna göre, öğrencilerin “mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri” ve *umutsuzluk* düzeyleri arasında orta seviyede negatif bir ilişki olduğu ve mesleki geleceklerini olumlu görenlerin umutsuzluk puanlarının düşük olduğu belirlenmiştir ($r = -0.313$; $p < 0.05$).

Öğrencilerin “mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri” ile *yaşam doyumu* düzeyleri arasında düşük seviyede pozitif bir ilişki olduğu ve yaşam doyum düzeyleri yüksek olanların mesleki gelecekleri hakkında da olumlu düşündükleri belirlenmiştir ($r = 0.191$; $p < 0.05$). Öğrencilerin *umutsuzluk* ve *yaşam doyumları* arasında ise orta seviyede negatif bir ilişki olduğu, umutsuzlukları arttıkça yaşam doyumlarının azaldığı belirlenmiştir ($r = -0.362$, $p < 0.05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin umutsuzluk ve yaşam doyumları cinsiyet ve sınıf değişkenleri açısından belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla, beden eğitimi öğretmenliği bölümünde öğrenim gören yaşları ortalama 22.19 ± 1.94 olan ve 63’ü kız, 72’si erkek olmak üzere toplam 135 öğrenciye “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ve “Yaşam Doyum Ölçeği” uygulanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve sonuçlar sırasıyla yorumlanıp tartışılmıştır.

1. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel açıdan farklılık var mıdır?

Araştırmada, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin cinsiyetlerine göre umutsuzluk ve yaşam doyumlarının karşılaştırılması sonucunda erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre yaşam doyum düzeylerinin daha düşük olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$; Tablo 1). Dost (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmada kız öğrencilerin yaşam doyumlarının erkeklerden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Keser (2003) tarafından otomotiv sektöründe çalışanlara yapılan yaşam doyum düzeylerini belirleme çalışmasında da kadınların yaşam doyumunun erkeklere göre daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Benzer şekilde OECD (2005), raporlarında Türkiye’de kadınların yaşam doyumunun erkeklerden daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Görüldüğü gibi, yapılan birçok araştırmadan elde edilen sonuçlar hali hazırdaki bu araştırma sonuçları ile paralellik arz etmektedir. Bu noktadan hareketle, kızların erkeklere nazaran daha mutlu ve yaşamlarından hoşnut oldukları söylenebilir.

Erkek öğrencilerle kız öğrenciler arasındaki, umutsuzluk düzeylerinden motivasyon kaybı alt boyutundaki farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunurken ($p<0.05$; Tablo 1), ölçeğin diğer alt boyutlarında ve genel *umutsuzluk* düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$; Tablo 1). Benzer şekilde Şahin (2002) tarafından ilahiyat fakültesi öğrencilerinde de genel umutsuzluk düzeylerinde cinsiyetler açısından farklılık bulunmamıştır. Durak(1994) tarafından yapılan Beck umutsuzluk ölçeği geçerlilik çalışmasında da yaş ve cinsiyet açısından umutsuzluk düzeylerinde anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0.05$). Bu araştırma konuyla ilgili literatürle birlikte bir bütün olarak değerlendirildiğinde, cinsiyete göre umutsuzluk puanında genel anlamda bir farklılık oluşmadığı ancak, alt boyutlardan motivasyon kaybının erkeklerde daha fazla olduğunu göstermektedir.

2. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin sınıflarına (1. ve 4. sınıf) göre umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel açıdan farklılık var mıdır?

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, öğrencilerin yaşam doyumlarının sınıflara göre farklılaşmadığı belirlenmiş olup buna göre, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümündeki öğrencilerin yaşam doyumunda sınıfların etkisinin belirleyici olmadığı anlaşılmıştır. Umutsuzluk düzeylerinin ise, 1. sınıfta düşük iken, 4 sınıfa arttığı anlaşılmaktadır (Tablo 2). Hali hazırdaki bu araştırma sonucunda elde edilen sonuçlar Tümkaya ve arkadaşları (2007) tarafından eğitim fakültesi öğrencilerinde yapılan araştırma ile paralellik arz etmektedir. Buradan hareketle öğrencilerin sınıfları ilerledikçe bir meslek sahibi olma ve mesleklerini uygulama konusunda hayatın gerçekleri ile yüzleşme döneminin yaklaştığı ve bu yüzleşmeye hazırlıksız yakalanma endişesinin son sınıftaki öğrencilerde umutsuzluğu artırmada bir etken olduğu söylenebilir.

3. Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin tamamı düşünüldüğünde umutsuzluk düzeyleri ve yaşam doyum düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki var mıdır?

Tablo 3’de görüldüğü gibi, öğrencilerin mesleki gelecekleri hakkındaki görüşleri ve *umutsuzluk düzeyleri* arasında orta seviyede negatif bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). Buna göre, öğrencilerden mesleki geleceklerini olumsuz görenlerin umutsuzluk düzeylerinin de artmakta olduğu söylenebilir. Üniversite öğrencilerindeki umutsuzluğun yükselmesi, Tümkaya ve arkadaşları (2007) tarafından gelişmekte olan bir ülke olan Türkiye’de üniversiteli işsizlerin çokluğuna bağlanmıştır. Yine, D’Zurilla, ve arkadaşlarına (1998) göre de iş bulamama korkusu ve ekonomik kaygılar bireylerin umutsuzluk düzeylerini artırmaktadır.

Öğrencilerin gelecekleri hakkındaki görüşleri ve *yaşam doyumu düzeyleri* arasında düşük seviyede pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur ($p<0.05$; Tablo 3). Buna göre, öğrencilerden mesleki geleceklerini olumlu olarak görenlerin yaşam doyum düzeyleri de artmaktadır. Dost (2007) tarafından üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını belirlemeye yönelik yapılan araştırmada da üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarının geleceğe ilişkin beklentileri ile ilişkili olduğu ve geleceğe daha iyimser bakan öğrencilerin yaşam doyumlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu araştırma sonucunda, Tablo 3’ teki her iki bulgu birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerdeki beden eğitimi mesleğine kavuşabilme düşüncesinin hem umutsuzluklarını hem de yaşam doyumlarını etkilediği söylenebilir.

Öğrencilerin *umutsuzluk ve yaşam doyumları* arasında ise orta seviyede negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$; Tablo 3). Buna göre, öğrencilerin umutsuzlukları arttıkça yaşam doyumları azalmaktadır. Öğrencilerin umutsuzluk içinde bulunmaları yaşam doyumlarını olumsuz şekilde etkilemekte ve bu durumun onların akademik performanslarını düşürebileceği düşünülmektedir. Bu açıdan öğrencilerin umutsuzluk ve yaşam doyumlarının akademik performanslarını hangi şekilde etkilediği başka bir araştırma konusu olarak ortaya çıkmaktadır.

Sonuç olarak, beden eğitimi öğretmeni adaylarının cinsiyetlerine göre yaşam doyumlarının farklılaştığı, erkek öğrencilerde, kız öğrencilere göre umutsuzluk durumunun kısmen daha yüksek olduğu ve öğrencilerde mesleki geleceklerini olumsuz görenlerin umutsuzluğu artırıp, yaşam doyumlarını azalttığı bu araştırmayla ortaya çıkarılmıştır.

KAYNAKLAR

- Abramson, L.Y., Metalsky, G. I., Alloy, L. B. (1989). Hopelessness Depression: a Theory - Based Subtype of Depression. *Psychological Review*, 96(2), 358-372.
- Beck, A. T., Weissman, A., Lester, D., Trexler, L. (1974). The measurement of pessimism: The Hopelessness Scale. *J Consult Clin Psychol*, 42, 861-865.
- Beck, A.T., Steer, R. A. (1988). Beck Hopelessness Scale Manual. San Antonio, TX: Psychological Corporation.
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71-75.
- Dilbaz, N., Seber, G. (1993). Umutsuzluk Kavramı: Depresyon ve İntiharda Önemi. *Kriz Dergisi*, 1(3), 134-138.
- Dost, T. M. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 132-142
- Durak, A., Palabıykoğlu, R. (1994). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Geçerlilik Çalışması. *Kriz Dergisi*, 2(2), 311-319.
- D’Zurilla, T. J., Chang, E. C., Nottingham, E. J., & Faccini, L. (1998). Social problem solving deficits and hopelessness, depression and suicidal risk in college students and psychiatric inpatients. *Journal of Clinic Psychology*, 54, 1091-1107.
- Greene, S. M. (1981). Levels of Measured Hopelessness In The General Population. *British Journal of Clinical Psychology*, 20, 11-14.
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (12. Baskı), Ankara: Nobel Yayınevi, s. 77-79.
- Keser, A. (2005). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi*, 4(7), 77-96.
- Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeyinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Miller, J. F. (1985). Hope Doesn’t Necessary Spring Eternal Sometimes It has to be Carefully Mined and Channeled. *American Journal of Nursing*, 85, 22-25.
- Nunnally, J. C. (1978). Psychometric Theory (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.
- OECD (2005), Women and Men in OECD Countries Social Issues Source: Society at a Glance, OECD, Paris; 15.08.2007 received from <http://www.oecd.org/dataoecd/18/58/38172548.pdf>
- Özdevecioğlu, M. (2003). İş Tatmini ve Yaşam Tatmini Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. 11.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Afyon, s.697.
- Seber, G., Dilbaz, N., Kaptanoğlu, C., Tekin, D. (1993). Umutsuzluk ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirliliği. *Kriz Dergisi*, 1(3), 39-142.
- Şahin, A.(2002). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 143-157.
- Telman, N. Ünsal, P. (2004). Çalışan Memnuniyeti, Epsilon Yayınevi, İstanbul, s.12.
- Tümkaya, S., Aybek B., Çelik M. (2007). A Prediction of Hopelessness and State-Trait Anxiety Levels among Teacher Candidates before the KPSS Exam. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 7(2), 967-974
- Türk Dil Kurumu. (1983). Türkçe Sözlük. (7. baskı). Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Vara, Ş. (1999). *Yoğun Bakım Hemşirelerinde İş doyumu ve Genel Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.